

WORKSHOP I LEVANGER

Rapport VERDISKAPING I LEVANGER

Levanger kommune, Nord-Trøndelag 08. - 09. juni 2011

RAPPORTENS INNHOLD:

Sammendrag Verdiskaping i Levanger Side

A: Verdiskaping i Levanger og Östersund

1. Levanger kommune og Levanger sentrum Side
2. Östersund og Östersunds kommun Side

B: WORKSHOP SOM PROSESS

3. Bakgrunn og prosjektets målsettinger for workshopen. Side
4. Foredrag og gruppearbeidet under workshopen, DAG 1 og 2 Side
5. Resultatene fra workshopen: Oppsummering Side
6. Verdiforståelse og kulturmiljøets potensial: Oppsummering Side

Vedlegg: Planarbeidet i Levanger Side

Lenker til informasjon, aktører, nettverk, ressurs Side

C: VEDLEGG:

Vedlegg 1: Foredrag og presentasjoner fra workshopen Side

Vedlegg 2: Side

Rapporten er forfattet og formgitt av Husnyckeln prosjektet i samarbeid med Levanger kommune

Levanger, Trondheim, Östersund 2012

Sammendrag

Verdiskaping i Levanger

Intensjonen med workshopen i Levanger var å belyse prosessen med verdiskaping- vern gjennom bruk prosessen på bakgrunn av lokalsamfunnets og lokalforvaltningens holdninger til kulturmiljøets verdi og utviklingspotensial.

Gjennom aktuelle caser ble utfordringer med balansering av vern og utvikling tematisert. Verdiforståelsen blant lokalbefolkningen og kommunen ble dokumentert som prosess, fra reguleringsplanarbeidet til kulturmiljøfredningen av Levanger sentrum.

Målsettingen med workshopen var å identifisere vesentlige verdier i kulturmiljøet og hva de baserer seg på.

Gjennom diskusjon i gruppene skal en bedre forståelse av vern gjennom bruk prinsippet og en bedre samkjøring av vern og utviklingsinteresser oppnås. Møtet skal resultere i en erfaringsutveksling mellom fagpersoner, lokal forvaltning og interessegruppen/eiere til kulturminner på tvers over grensen.

Diskusjon av casene under workshopen ga rammer for verdiskapingen i Levanger konkret for stedets spesifikke behov og på generelt grunnlag for utviklingsarbeidet med historiske kulturmiljøer på tvers over grensen.

Verdiforståelsen blant de lokale interessegrupper og kommunens forvaltning har forandret seg fra skepsis til fredningen og *ja til rivning* til en lokal stolthet over at det historiske kulturmiljøet i Levanger sentrum har fått denne i nasjonalt sammenheng sjeldne anerkjennelsen.

Økt verdiskaping gjennom reetablering av boenheter og næringsfunksjoner i det historiske kulturmiljøet byr på utfordringer i forhold til kulturmiljøets originale karakter.

Standardheving/modernisering, universell utforming og trafikk/parkering er sentrale oppgaver for fremtiden. Det er til dels omfattende historiske ombygginger av fasader og gatebildet: ivaretagelsen av byggeskikken stiller krav til kommunen og eiere. Når tilbakeføres fasader og når beholdes historiske forandringer?

Det unike kulturmiljøet i Levanger sentrum må fremme sine kvaliteter i konkurranse med kjøpesenteret Magneten. Citta Slow satsingen og Levangermartnan er forbilledlige virkemidler som går sammen med de kulturhistoriske verdiene og verdiskapingen i Levanger sentrum.

Bebyggelsen i kvartalene har fra og med 1850-årene vært en- og toetasjes panelte tregårder. Inntil brannen i 1877 var det empire-stilen med tømmermannspanel, høye vinduer med stram omramming og dempet dekor som dominerte. Etter dette har sveitserstilen med innslag av nygotikk og jugendstil vært dominerende. Dette skapte en rikere dekor av fasadene. (Kilde: ”Byggeskikk på Levanger”)

Reguleringsplan for Levanger sentrum

Levanger by har fire områder som er prioritert i ”Nord-Trøndelags Verneplan for kulturmiljø av desember 1995”. Levanger sentrum er et av de prioriterte områdene. Levangers byutviklingshistorie gjenspeiler bygningslovgivning og byggeskikk over tid.

Reguleringsplanen skal ivareta de kulturhistoriske verdiene gjennom verneformålet og bestemmelser. Likevel åpnet politisk ledelse i kommunen for rivning av to gårder fra den prioriterte perioden rett etter at den nye planen ble vedtatt. Den såkalte Larsengården saken ble foranledningen til Riksantikvarens vedtak om midlertidig fredning.

Planbestemmelser

Denne forvaltningsprosessen som interaksjon mellom lokale interessegrupper, kommunen og fylkeskommunen er godt dokumentert i masteroppgaven i kulturminneforvaltning til Hilde Arna Tokle Yri.

Bjøråsgården i Håkon den godes gate 32B og Larsengården i Jernbanegata 27 A.

Kulturmiljøfredningen

Riksantikvaren fattet den 10.12.2008 vedtak om midlertidig fredning av kulturmiljøet Levanger sentrum:

Et samlet kulturmiljø i Levanger sentrum er i dag midlertidig fredet av Riksantikvaren. Riksantikvaren begrunner vedtaket med at det er viktig å holde kulturmiljøet intakt.

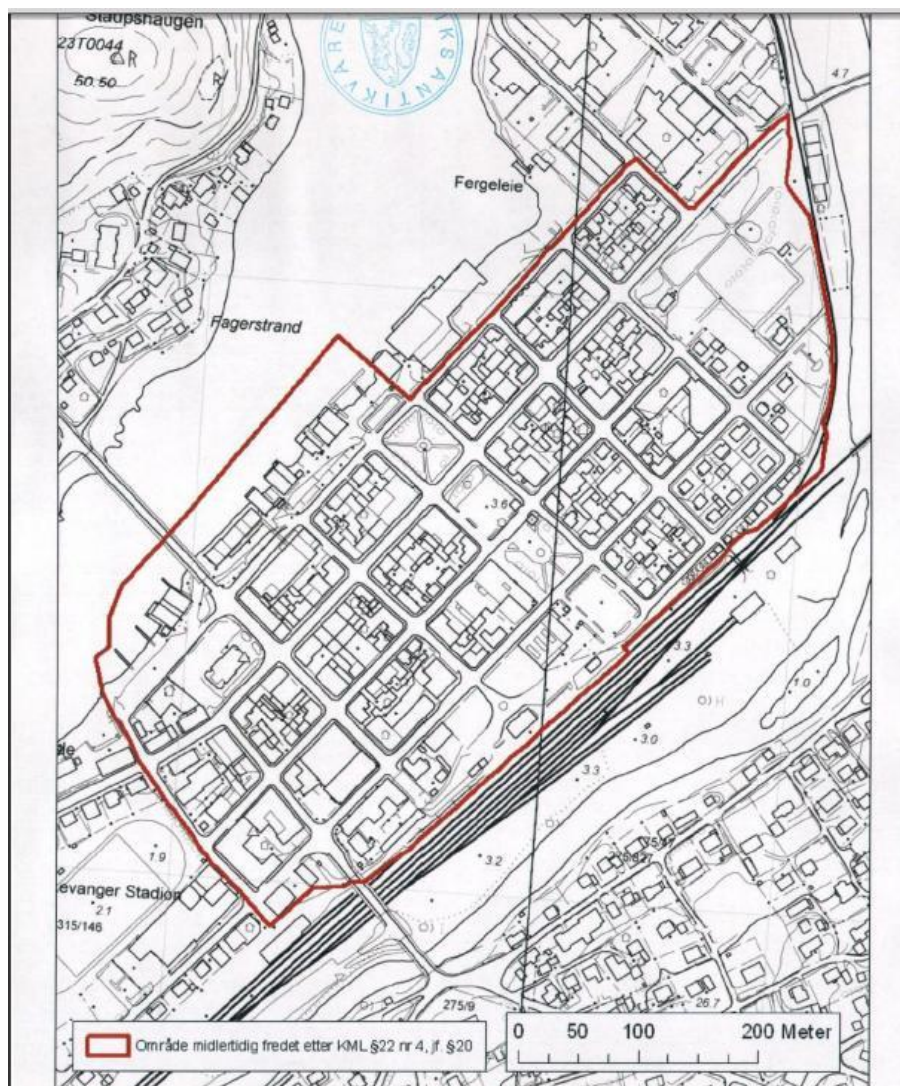
Grunnlaget for at Riksantikvaren nå vedtar midlertidig kulturmiljøfredning, er at bevaringsplanen for Levanger sentrum har vist seg å ikke gi bygningene tilstrekkelig vern. Bevaringsplanen ble utarbeidet for Levanger kommune i 1984, og intensjonen med planen var å bevare det særpregete bygningsmiljøet i Levanger sentrum.

Utilstrekkelig bevaringsplan

Manglene i bevaringsplanen kommer tydelig til syne når Levanger kommune nå har gitt rivetillatelse til to bygninger i området. Nord-Trøndelag fylkeskommune har påklaget vedtaket til Fylkesmannen. En rivning av de to bygningene vil redusere eller ødelegge kulturmiljøets verneverdi, mener Riksantikvaren. Både byplan og arkitektur representerer kulturhistoriske og miljømessige verdier som det er nødvendig å forvalte slik at kvalitetene ikke går tapt.

Levanger i dag

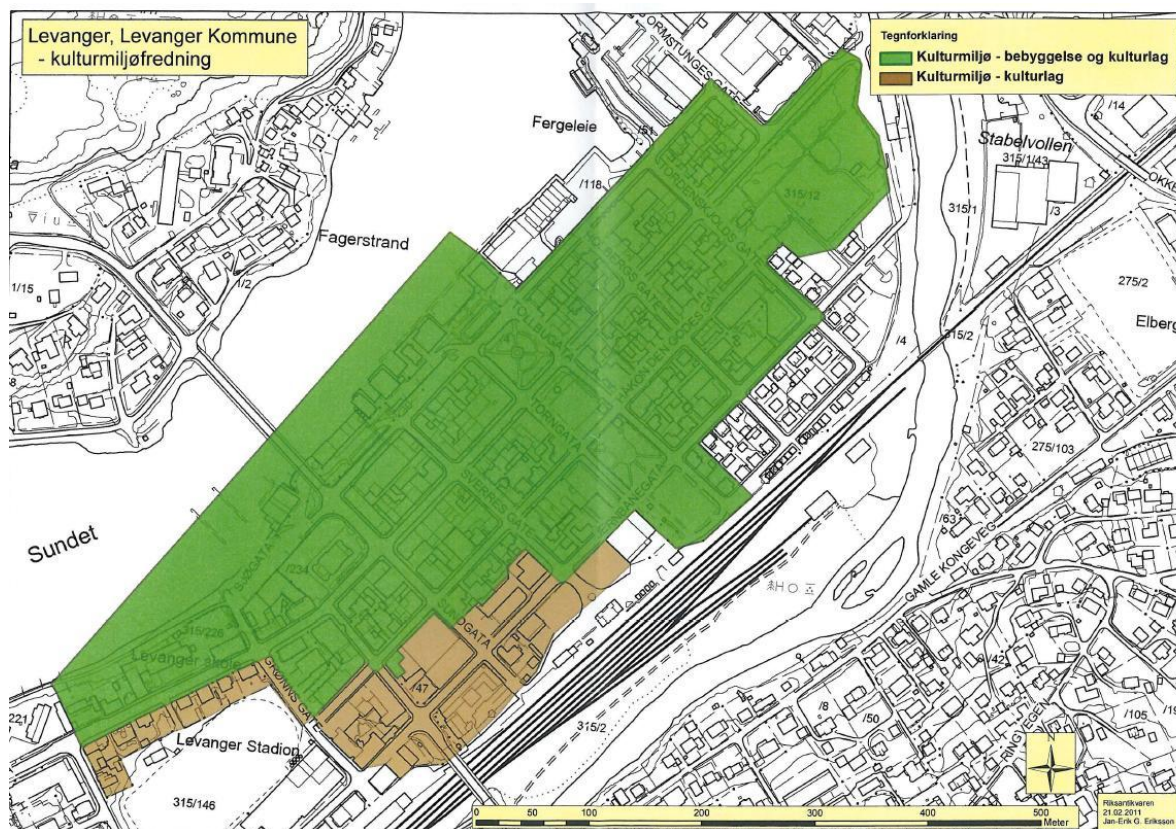
1a Situasjon i dag

Kart som viser den midlertidige fredningen av Levanger sentrum

Levanger kommune påklaget Riksantikvarens vedtak. Klagen og fikk medhold fra miljøverndepartement. Nord-Trøndelag fylkeskommune hadde påklaget rivningsvedtaket og siden saken skulle behandles av fylkesmannen som opphevet kommunens vedtak var grunnlaget for den midlertidige fredningen ikke tilstede.

Riksantikvaren igangsatt deretter en ordinær kulturmiljøfredning med oppstartvarsel den ,,2009. Fredningsområdet i den midlertidige fredningen var dårlig utredet og manglet viktige historiske bygninger samt at områder av svært lav interesse var tatt med.

Kart som viser området som omfatter kulturmiljøfredningen i henhold til varsel om oppstart sendt

Levanger kommune og Riksantikvaren kom til enighet om at fredningen trenger lokale forankring. En partnerskapsavtale mellom Riksantikvaren og Levanger kommune ble undertegnet.

Levanger historiske sentrum utfordres av flere faktorer. Det moderne næringslivet i dag krever store arealer til handel og parkering. Små skala strukturen i det historiske trehusmiljøet gir rammer i forhold til utnyttelse. Krav om universell utforming og nye tekniske forskrifter er i konflikt med bevaringsformålet.

Handelsstanden gir opp Levanger sentrum

Mange butikkeiere flykter fra Levanger sentrum, som her i Håkon den Godes gate 3, hvor Som- og vev-butikken er borte. FOTO: ANDREAS E. RYEN

Og her i Håkon den Godes gate 12 har en lokal storkiosk forlatt denne hjørnegården. FOTO: ANDREAS E. RYEN

Et titall ledige butikklokaler vitner om at Levanger sentrum sårt trenger en revitalisering.

ANDREAS EIDEM RYEN

Publisert: 10.12.2008 kl. 16:16
Endret: 10.12.2008 kl. 16:16

Byen som en gang hadde Nord-Trøndelags livligste sentrumsgater er blitt en studie i tomme butikkvindu.

Amporo Roman fra Levanger har de siste årene solgt sine hatter fra forskjellige lokaler i Levanger sentrum. Nå står hun bak disken ved designbutikken Meto i Sverres gate, hennes fjerde utsalgssted på om

Nettavisoppslag fra 2008 som gir et negativt stemningsbilde for Levangers historiske kulturmiljø

Lokale interessegrupper i Levanger

-

1b Partnerstedet Östersund i Östersunds kommun, Jämtlands län

Representanter fra Östersund ble invitert til workshopen i Levanger. Det svenske bystedet har en liknende nærings- og bosetningshistorie.

2. Bakgrunn og prosjektets målsettinger for workshopen

Målet med workshopen i Levanger

Bevaring av kulturhistoriske verdier og utvikling av verdiskapingspotensialet skal gå sammen i Levangers steds- og næringsutvikling.

Følgende mål og premisser skal belyses under workshopen:

- Identifisering av vesentlige verdier i kulturmiljøet (kulturhistoriske verdier og økonomisk utviklingspotensial) og hva de baserer seg på
- Bedre forståelse av vern gjennom bruk prinsippet
- Bedre samkjøring av vern og utviklingsinteresser
- Dialog med gruppediskusjon: bedre samspill mellom aktørene med interesser i utvikling av Levangers historiske kulturmiljø
- Bedre forståelse av antikvariske prinsipper

- Økt kunnskap om hvordan kulturmiljøet kan utvikles i praksis (løsningsmodeller)
- Erfaringsutveksling mellom fagpersoner, lokal forvaltning og interessegruppen (eiere til kulturminner) på tvers over grensen
- Utvikling av en metode for verdiskaping som passer til Levangers spesifikke utfordringer i dag

Programmet for workshopen og gjennomføringen

Verdiskaping i Levanger sentrum
Utvikling av kulturmiljøet med kulturminner som ressurs

Program for workshop i Levanger sentrum den 08. - 09. juni 2011

Interregprosjektet Husnyckeln og Innherred samkommune inviterer til workshop i dampskipsbrygga onsdag - torsdag 08. - 09. juni 2011

11.00 – 11.10 Oppstartsmøte registrering og presentasjon av deltakere

11.10 -11.40 Historisk orientering med befaring i Levanger sentrum (Per Anker Johansen)

11.40 – 12.00 Presentasjon av det svenske partnerstedet Östersund i Östersunds kommun, Jämtlands län (Representanter fra Östersund/Östersunds kommun)

1200 - 12.45 Lunch

12.45 – 13.05 ”Det gode liv i gammelby`en” Verdiskaping i Levanger sentrum med kulturminner som ressurs? Hva vil vi oppnå med husnyckeln-prosjektet? (Interreg Husnyckeln Norge Hauke Haupts)

13.05 - 13.25 Levanger i dag (Sentrumsutvikling og kulturmiljøfredning (Levanger kommune v/ Hilde Monica Røstad)

13.25 – 13.45 Utfordringer i vernede kulturmiljøer: ”Vern og utvikling – hånd i hånd” (Interreg husnyckeln Norge Hauke Haupts)

13.45-13.55 Pause

13.55-14.15 Verdiskaping - To eksempler: Bambergbrygga i Levanger sentrum - dialog mellom eier og vernemyndighet (Magnar Sandberg); Fenka- ombruk fra fengsel til galleri (Elisabeth Ben Riala)

14.15 – 14.30 Prosjekt for bomiljø og trivsel: "Levanger – Ren til Tusen" (Levanger vel)

14.30 – 15.30 Gruppearbeid

Gruppe 1

Verdiskaping i Levanger: ta kulturminnene i bruk!

Hvordan kan vern og utvikling samkjøres i Levanger? Hvilke verdier ligger i det historiske miljøet? Hvordan vernes/bevares kulturmiljøet? Hvilket utviklingspotensial ligger i kulturminnene? Hvilke behov har utviklere? Kunnskap og kompetanse: hvordan lykkes med ombruk av kulturminnene? Holdning til verdier og stedskvalitet: attraksjonsverdi i det historiske miljøet? Hva kan ikke kjøpesenter Magneten tilby brukerne?

Gruppe 2

Levanger - et levende kulturmiljø: hva må tilrettelegges for etablering av fastboende og næring?

Byggeskikk: hvordan kan stedets karakter bevares? Hvordan kan det oppnås felles forståelse blant eiere, håndverkere og arkitekter i dialog med kommune og vernemyndighet?

Krav om universell utforming: utetrapper og tilgjengelighet, flere utfordringer? Rund 200 hus fredes samtidig: behov for lokal bygningsvernkompetanse? Etablering av kompetansesenter antikvarisk restaurering i det tidligere snekkerverkstedet (uthuset) i Haakon den godes gate 33? Ny byggeskikkveileder: idédugnad - formidling av verdier og praktisk hjelp.

15.30-15.40 pause

15.40 – 16.00 Presentasjon av hva gruppene har kommet fram til (10 minutter per gruppe)

16.00 - "Levanger 1000 år og Jamthandelen". (Levanger kommunen v/ nærings sjef Grete Ludvigsen)

16.20 -1700 Felles: Innsamling av erfaringer og innspill

18.00 Middag med kulturelt innslag (Ingrid Elise Andersen m. f.: Bør Børson, handelsmannen m.m.)

PROGRAM Dag 2

1000-1040 Caser i Levanger sentrum: kulturmiljøets potensial til verdiskaping? (interreg Husnyckeln Norge Hauke Haupts)

1030-1040 Diskusjon av casene

1040-1100 Levanger- citta slow og slow food – Hva skjer i Levanger? Potensial i kulturmiljøet? Produksjon, salg osv.

Erfaringer fra arbeidet i Levanger sentrum (Levanger kommune v/ Grete Ludvigsen)

11.00 – 12.30 Gruppearbeid oppfølging av tema fra dag 1 med særlig fokus på nye næringer med bokonsept i det historiske miljøet

12.30 – 1300 Kommunens planer for Levanger, Levanger 2020 (Levanger kommune)

13.00 – 14.00 Lunch

14.00 Avreise fra Levanger

Møtestedet er en ombygget brygge fra 1850-tallet.

Bygningen forvaltes av bymuseet i Levanger og brukes som museum (loftetasje) og forsamlingslokale.

Historisk orientering med befaring i Levanger

Historisk orientering med befaring i Levanger sentrum (Per Anker Johansen)

Alle deltakerne fikk i starten en historisk orientering av Levanger (lokalhistoriker).

Verdiskaping i Levanger med kulturminner som ressurs? Hva vil vi oppnå med Husnyckeln-prosjektet?

Presentasjon av det svenske partnerstedet Östersund i Östersunds kommun, Jämtlands län

Presentasjon av det svenske partnerstedet Östersund i Östersunds kommun, Jämtlands län (Representanter fra Östersund/Östersunds kommun)

Utfordringer i vernede kulturmiljøer: "Vern og utvikling – hånd i hånd"

Fra det nasjonale verdiskapingsprogrammet i Norge (2006-«010) ble kyststedet Hamningberg i Finnmark med erfaringer, premisser og utfordringer fra utviklingsarbeidet presentert.

Levanger i dag (Sentrumsutvikling og kulturmiljøfredning (Levanger kommune v/ Hilde Monica Røstad)

Verdiskaping - To eksempler: Bambergbrygga i Levanger sentrum - dialog mellom eier og vernemyndighet (Magnar Sandberg); Fenka- ombruk fra fengsel til galleri (Elisabeth Ben Riala)

Verdiskaping Eksempler: Bambergbryggen og Fenka

Lokale interesser

Gruppearbeid

Fire grupper på 4 personer drøftet spørsmål fra to temagrupper rundt verdiforståelse og verdiskapingspotensialet:

Temagruppe 1

Verdiskaping i Levanger: ta kulturminnene i bruk!

Hvordan kan vern og utvikling samkjøres i Levanger? Hvilke verdier ligger i det historiske miljøet? Hvordan vernes/bevares kulturmiljøet? Hvilket utviklingspotensial ligger i kulturminnene? Hvilke behov har utviklere? Kunnskap og kompetanse: hvordan lykkes med ombruk av kulturminnene? Holdning til verdier og stedskvalitet: attraksjonsverdi i det historiske miljøet? Hva kan ikke kjøpesenter Magnetten tilby brukerne?

Temagruppe 2

Levanger - et levende kulturmiljø: hva må tilrettelegges for etablering av fastboende og næring?

Byggeskikk: hvordan kan stedets karakter bevares? Hvordan kan det oppnås felles forståelse blant eiere, håndverkere og arkitekter i dialog med kommune og vernemyndighet?

Krav om universell utforming: utetrapp og tilgjengelighet, flere utfordringer? Rundt 200 hus fredes samtidig: behov for lokal bygningsvernkompetanse? Etablering av kompetansesenter antikvarisk restaurering i det tidligere snekkerverkstedet (uthuset) i Haakon den godes gate 33? Ny byggeskikkveileder: idédugnad - formidling av verdier og praktisk hjelp.

Kulturelt innslag

Dag 2

Flyfoto som viser det fredete kulturmiljøet og kjøpesenteret Magnetet med gangavstand fra butikk til parkering

Caser i Levanger sentrum: kulturmiljøets potensial til verdiskaping?

Fenka

Det gamle fengselet i Levanger drives i dag som galleri med cafe, verksted i brannstasjonen ved siden av. Det er Elisabeth og Mustapha Ben Riala som står for ombruken av den historiske bygningen til galleri.

<http://www.fenka.no/>

Galleri Fenka og deler av brannstasjonen

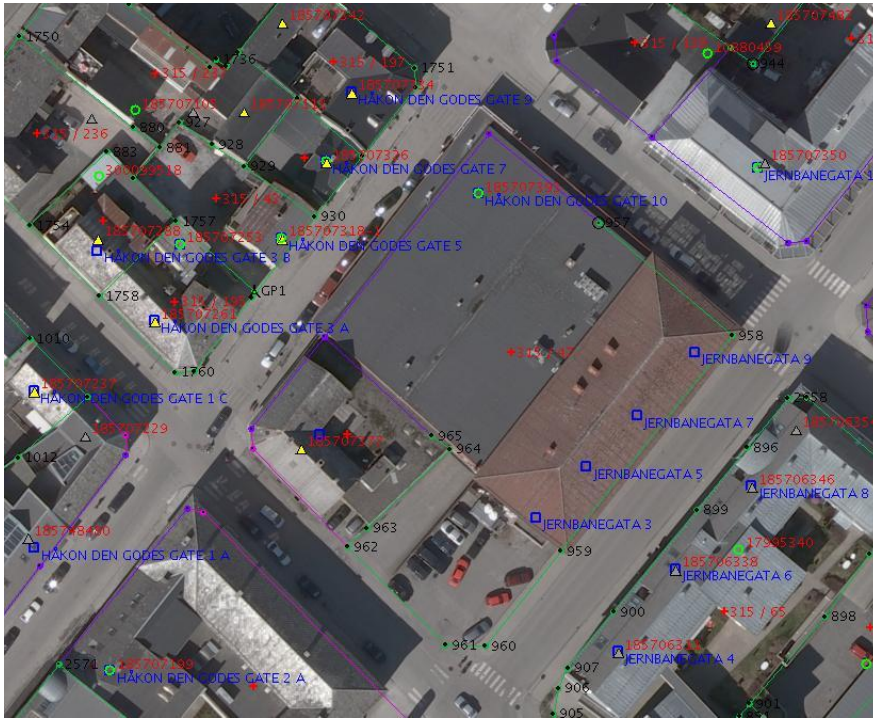
De ønsker å utvide deres virksomhet mot hovedgaten ved å ta i bruk brannstasjonen. De har allerede etablert provisoriske lokaler der. Fasaden fra tidlig 1950 tallet mot hovedgaten ligger delvis på fasaden til den gamle brannstasjonen fra 1897.

Brannstasjonen er del av det fredete kulturmiljøet og behøver derfor tillatelse til fasadeendring. En tilbakeføring til byggeskikken i dagens fasade som representerer perioden etter bybrannen 1897 ble ikke godtatt av Riksantikvaren. Spørsmålet om hvordan eiere skal forholde seg til 1950-talls tidsperioden i bybildet ble tematisert.

Eldre fotografi som viser den første brannstasjonen på eiendommen

Bygningen er i dag del av nåværende bygning. I henhold til antikvariske prinsipper kan fasaden tilbakeføres som her innebærer delrivning av 1950- talls fasade og tilbygg. Den andre løsningen forholder seg til fasaden som bygget i 1954 og forsøker en ombygging av åpninger som kan betjene det nye bruksformålet. Prosjektet presenterte en del løsninger/prinsipper som kan føre til enighet med vernemyndighet.

COOP tomta i Levanger sentrum fredet gård (gul trekant)

Tradisjonell næringsvirksomhet i Levanger sentrum er et viktig tema. Matvarekjeden COOP er etablert i et kvartal på sørlige enden til det fredet kulturmiljøet siden 1970-tallet, den gang som DOMUS. Det er bare hjørnegården som bevart fra tidsperioden etter den siste bybrannen. Utbygger ønsker å tilrettelegge for moderne butikkdrift og distribusjon, blant annet leveranse med store lastebiler. Hjørnegården var derfor før kulturmiljøfredningen planlagt revet for å gi bedre plass til moderne næringsdrift. Etter fredningen har COOP Innherred forandret planen og forsøker nå å integrere den historiske bygningen. Utfordringen er nå hvordan kvalitetene i kulturmiljøet kan brukes til en konkurransedyktig markedsføring av dagligvarehandel i det historiske miljøet. Hvordan kan den begrensede lønnsomheten forsvares gjennom en samlet tredelt verdiskaping som integrere sosiale kulturelle og økonomiske faktorer?

Lokal tradisjonsmat- ny produksjon med røtter i historiske kulturmiljøer

Introduksjon til gruppearbeidet

Prosjektet introduserte til gruppearbeidet.

Gruppearbeid oppfølging av tema fra dag 1 med særskilt fokus på nye næringer i det historiske miljøet

Kommunens planarbeid med Levanger sentrum

Kommunen

”Levanger 1000 år og Jamthandelen”. (Levanger kommunen v/ næringsjef Grete Ludvigsen)

Levanger- citta slow og slow food – Hva skjer i Levanger? Potensial i kulturmiljøet?
Produksjon, salg osv.

Erfaringer fra arbeidet i Levanger sentrum (Levanger kommune v/ Grete Ludvigsen)

Levanger har vært medlemsby i den italienske bevegelsen Cittaslow siden 2003. [www](http://www.cittaslow.it)

Siden byen ble medlem i Cittaslow har ulike tiltak som har blitt gjennomført i Levanger som orienterer seg i Cittaslows charter, som anleggelsen av miljøgate og tilknytningen til Bondens marked.

Kommunens planer for Levanger, Levanger 2020 (Levanger kommune)

Kulturhistoriske verdier og verneinteresser

Tanker etter gruppediskusjonene

6. Verdiforståelse og kulturmiljøets potensial: Oppsummering

Erfaringer

Verdiforståelse

Konklusjoner og erfaringer fra workshopen i Levanger
Verdiforståelse

Levanger

Deltakerne konkluderte med at kulturmiljøet i Levanger har store kulturhistoriske verdier. Disse har ikke vært i bevisstheten hos flertallet i lokalbefolkningen og kommunens politiske ledelse. Fredningen ble møtt med stor skepsis og verdiene ble av flertallet først sett i etterkant. Nå oppfattes den lovfestede bevaringen av kulturmiljøet som et kvalitetsmerke. «Vi har et sjeldent bevart unikt kulturmiljø som finnes ikke andre plasser.» «Vi som et sted kan markedsføre oss på grunnlag av dette historiske kulturmiljøet. «

Enkelte kulturminner i dette miljøet skapte negative holdninger. Rivningssaker preget debatten om kopier (nybygg) kunne erstatte dårlige og lite autentiske originalbygg. Mange i lokalbefolkningen oppfattet dette som en bevaring av kulturhistoriske verdier i Levangers kulturmiljø. Förklara närmare vad som menas bra/dåligt.

Næringsproblemer som fraflytting av næringer til kjøpesenteret skapte en pessimistisk holdning til kulturminnene og kulturmiljøet.

Tap av et kulturminne i et kulturmiljø har vesentlig innvirkning på om verdiene oppfattes som positive eller om en økende negativ holdning fører til dårligere verdiforståelse (psykologisk moment)

Rivningssaken- Larsengården/ Grande AS: Eier og entreprenør som var skeptiske til bevaring av verdier gjennom istandsetting markedsfører nå verdiene gjennom sine positive erfaringer Vem/vilket objekt?

Det er økende respekt for kulturmiljøets verdier etter at rivningssakene ble til gladmeldinger om en vellykket verdiskaping

Stemningen blant flertallet påvirker verdiforståelsen i omtalen. Fredningen ble omtalt som «alt blir bare verre» til «dette er en utmerkelse for Levanger «

Verdiforståelsen styrkes indirekte gjennom omfattende finansiell offentlig støtte på grunn av vernestatus fredet kulturmiljø Det går alltså att köpa värdeförståelse???

Det er viktig å ha en god retorikk når verdiene skal formidles til interessegruppene og lokal politisk forvaltning i Levanger.

Verdiskaping

Levanger

Verdiskapingen i Bambergbrygga og Fenka viser hvor viktig en positiv holdning til næringsutvikling i et historisk miljø er.

Utfordringene med COOP kvartalet tydeliggjorde at driftsmodellen må tilpasse seg kulturmiljøets fysiske rammer og ikke omvendt. For store bedrifter vil ikke så lett kunne etablere seg i Levangers småskala bebyggelse

Næringstilbud som etableres i det historiske kulturmiljøet må markedsføre sine kvaliteter og ikke konkurrere med handelssenteret Magneten. Det er likevel viktig at næringen driftes slik at det er nødvendig lønnsomhet til stede.

Åpningstider ble drøftet som et viktig tema. Parkering ble sett som et viktig hverdagslig tema for valg av handelssted sentrum eller Magneten. Kulturmiljøets attraksjonsverdi er ikke nok til å trekke folk.

Begrænsningar men også mervärden, då det handlar om lokaler i äldre byggnader, kom upp. Det er viktig å påse at kostnader med å drifte næring i et historisk kulturmiljø med begrensninger ikke blir til en uforholdsmessig belastning for eier. Samarbeidet mellom kommunen og eiere er viktig for å lykkes med en bærekraftig sentrumsutvikling slik at Levanger blir et mer og mer levende kulturmiljø (igjen) .

Citta slow satsingen i Levanger fungerer utmerket som en markedsføring av verdier og kvaliteter i det historiske kulturmiljøet. Levangermartnan er et effektivt verktøy i formidlingen av historien og kulturarven i verdiformidlingen og steds- og næringsutviklingen med kulturmiljøet som ressurs.

Den økte verdiskapingen i det historiske miljøet gir samtidig utfordringer i forhold til autentisiteten, oppgradering til dagens tekniske krav både når det gjelder bygninger og gatemiljø. De særskilte utetrappe byr på utfordringer (universell utforming) og bygningene må finne sin balanse i forhold til fornying og utskifting av originalmateriale. Det ble drøftet om det er riktig at alle bygninger tilbakeføres til opprinnelig fasadeuttrykk. Det er mange bygninger som viser historisk utvikling i handelsnæringen på 1950- tallet Bra/dåligt?

Felles erfaringer fra workshopene i Levanger, Råkvåg og Lønset

Vellykkete verdiskapingsprosjekter gir en positiv holdning og tilnærming til kulturmiljøets verdier og potensial blant lokale interessegrupper, forvaltning og politikere

Det er stort potensiale for mer lokal markedsføring av de sosiale, kulturelle og økonomiske mulighetene som ligger i den lokale kulturarven

Verdiforståelsen påvirkes av kulturminners generelle omtale i (lokal)-samfunnet

Tilnærmingen er påvirket av vår tids krav til levestandard og miljø-målsettinger

Forutsetningen for at verdiskapingen er i balanse når det gjelder bevaring av verdier og utvikling er at kulturmiljøet respekteres med sine rammer

Forandringsgraden bestemmes av valg av tilpasset (om)bruksformål og det konkrete kulturmiljøets verdi

Veiledende verdiskapingsprosjekter dokumenterer en inspirerende dialog mellom historie og vår tid – kulturmiljøets historiske identitet og karakter er fortsatt lesbar

Det er av vesentlig betydning for verdiskapingen med historiske kulturmiljøer som ressurs at prosessene er lokalt initiert og driftet- prosjekteiere, kommunal forvaltning og politikere er de viktigste samarbeidspartnere – kommunene må markedsføre den lokale steds- og næringsutviklingen basert på sine verdifulle historiske kulturmiljøer

Realisering av verdiskapingen er basert på lokale ressursgrupper som håndverkere- en antikvarisk tilnærming sikrer at prosessen er kvalitetssikret og kostnadseffektiv
Det er av stor nytte at det interkommunale samarbeidet forbedres gjennom et nettverk som øker erfaringsutvekslingen
Praktisk verdiskaping basert på istandsetting og restaurering forutsetter mer profesjonell metodikk som en del av dagens i byggevirkosomhet
Tekniske løsninger under en varsom oppgradering av eldre bebyggelse må dokumenteres, følges opp og videreformidles
Økonomisk støtte er en viktig stimulerende faktor i de lokale verdiskapingsprosessene – profesjonelle finansieringsmodeller med realistisk delt offentlig og privat budsjett må utarbeides
Driftsplaner må være langsiktige for at verdiskapingen er bærekraftig
Begrensete deler av driften kan basere seg på dugnadsliknende tjenester
Den gode bærekraftige verdiskapingen med kulturmiljøer som ressurs går over mange år og utvikler seg trinnvis
Historiske kulturmiljøer kan ikke konkurrere med tilbudet vår tids nyetableringer
markedsfører- kvalitetene i de kulturhistoriske verdiene må fremmes uavhengig og egenstendig
Markedsføring og informasjon (om kvalitetene og verdiene) er fremtiden verktøy for at verdiskapingen med historiske kulturmiljøer som ressurs oppnår en livskraftig etterspørsel av brukerne

Deltakende på workshopen:

Alf Birger Haugnes – kommunalsjef samfunnsutvikling
Grete Ludvigsen – næringssjef
Odd Håpnes – kultursjef
Hilde Monica Røstad planlegger
Hans Heirås (varaordfører) (torsdag)
Hanne Ihler Toldnes kommunestyret, formannskapet, varamedlem
plan- og utviklingskomiteen, (onsdag)

Theresia Grön, utvecklingsenheten Östersunds kommun
Svante Frej, bygglov, samhällsbyggnad Östersunds kommun
Cajsa Lindström, planarkitekt Östersunds kommun
Ewa Lund, Cityvärd, City Östersund
Björn Olofsson, Husnyckeln Sverige
Henrik Ylikoski, Husnyckeln Sverige

Hauke Haupts Husnyckeln Norge
Gunn-Hege Lande Husnyckeln Norge
Annar Johansen Bymuseet
Lars Edvard Hoff Markedsplassen AS

Link til interessegrupper:

<http://www.levanger.kommune.no/>

